

Hanna Szczypek

"Bibliografia publikacji nauczycieli województwa olsztyńskiego za lata 1986-1990", Olsztyn 1994 : [recenzja]

Komunikaty Mazursko-Warmińskie nr 2, 189-190

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

R E C E N Z J E i O M Ó W I E N I A

Bibliografia publikacji nauczycieli województwa olsztyńskiego za lata 1986—1990, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. prof. Tadeusza Kotarbińskiego w Olsztynie, Olsztyn 1994, ss. 149.

Wydana w nakładzie 300 egzemplarzy *Bibliografia* opracowana przez zespół bibliotekarzy w składzie Janina Kępista, Janina Szydlik, Zofia Taźbierska pod redakcją Zofii Smoluchy, stanowi kontynuację wydanej w roku 1992 *Bibliografii publikacji nauczycieli województwa olsztyńskiego za lata 1945—1985*. Zawiera ona suplement do tomu pierwszego. Zgodnie z przyjętymi w tomie pierwszym zasadami, część haseł osobowych opatrzono biogramami. Gwiazdka przy nazwisku oznacza, że biogram autora znajduje się w tomie pierwszym.

Jest to bibliografia osobowo-podmiotowa, rejestrująca prace indywidualne, współautorskie, wywiady dziennikarskie, odczyty pedagogiczne, recenzje. Obejmuje wydawnictwa zwarte, artykuły z czasopism, fragmenty utworów drukowane i powielane.

Bibliografia odnotowuje publikacje nauczycieli tylko z okresu ich zatrudnienia w szkole bądź innych placówkach oświatowo-wychowawczych i po ich przejściu na emeryturę.

Zakres tematyczny prac jest nieograniczony. Niemniej większość pozycji to poszukiwane i najczęściej wykorzystywane przez nauczycieli materiały metodyczne, tj. rozkłady materiałów nauczania poszczególnych przedmiotów, konspekty lekcji, testy do badań wyników nauczania, gry i zabawy dydaktyczne urozmaicające lekcje, wszelkie formy edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży, poradniki metodyczne. Oprócz materiałów metodycznych uwzględniono publikacje oddające zainteresowania osobiste nauczycieli, ich doświadczenia naukowe, twórczość publicystyczną i literacką.

Bibliografia ma układ alfabetyczny, według haseł autorskich, natomiast w wykazie jednego autora według tytułów prac. Recenzje prac znajdują się bezpośrednio pod opisem publikacji. Opisy bibliograficzne są zgodne z obowiązującą normą. Prace współautorskie znajdują się przy hasłach osobowych każdego z autorów. Alfabetyczny wykaz autorów opatrzono liczbami oznaczającymi kolejne jednostki bibliograficzne.

W omawianym tomie, liczącym 149 stron, zarejestrowano 1705 jednostek bibliograficznych. Jest to dzieło 491 nauczycieli. Największą liczbą publikacji wyróżniają się: Jerzy Korkozowicz, Wiesław Czermak-Nowina, Jerzy Lebidzewicz, Jan Bałdowski, Tadeusz Peter.

Szczegółowa analiza materiału informacyjnego zamieszczonego w bibliografii wykazuje bogactwo i różnorodność problematyki, która interesuje nauczycieli. Liczne prace składają do refleksji, przyczyniają się do wymiany doświadczeń, sprzyjają sprawom postępu pedagogicznego, a także inspirują środowisko nauczycieli. Są one jednocześnie przykładem i wzorem dla nauczycieli młodych.

Bibliografia publikacji nauczycieli województwa olsztyńskiego pomyślana została jako wydawnictwo ciągłe. Na bieżąco gromadzone są aktualne publikacje nauczycieli. Następny tom będzie obejmował lata 1991—1995. Stąd prośba do nauczycieli piszących, dotychczas nie objętych bibliografią oraz tych autorów, których nie wszystkie prace zostały spisane o osobisty kontakt z Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką bądź nadsyłanie uwag w celu opracowania suplementu do tomu trzeciego. *Bibliografia* ma bowiem charakter retrospektywny.

Do zapoznania się z nową bibliografią zachęcam nauczycieli piszących, których

publikacje są w niej zawarte, jak również nauczycieli młodych, pracowników innych placówek oświatowych i administracji szkolnych, pracowników naukowych, studentów WSP, bibliotekarzy, a także wszystkie osoby, którym drogie są sprawy oświaty w województwie.

Hanna Szczypek

Danuta Bogdan, *Sejmik warmiński w XVI i pierwszej połowie XVII wieku. Rozprawy i Materiały Ośrodka Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego nr 137, Olsztyn 1994, ss. 207.*

Badania nad „małymi” zgromadzeniami stanowymi¹, choć mają już w polskiej historiografii długoletnią tradycję, przeżywają w ostatnich dwóch dziesięcioleciach prawdziwy rozkwit. Na szczególną uwagę zasługują badania nad zgromadzeniami stanowymi Śląska i Prus, różniącymi się w poważnym stopniu, jeśli chodzi o strukturę i funkcjonowanie od sejmików Rzeczypospolitej. Monografie poszczególnych „małych” zgromadzeń można podzielić na dwie zasadnicze grupy. Pierwszą stanowią prace koncentrujące się przede wszystkim na analizie składu i zasadach funkcjonowania zgromadzenia stanowego jako instytucji. Drugą grupę tworzą monografie, których poważną część stanowią rozważania dotyczące politycznych aspektów życia publicznego. Przyjęte podejście implikuje w efekcie zakres chronologiczny rozważań. Badanie zgromadzenia stanowego jako instytucji umożliwia poddanie analizie materiału obejmującego kilka stuleci. W ośrodku wrocławskim wypracowano logiczny — jak się wydaje — model monografii sejmikowej. Zawiera on następujące elementy: ustrój (książe ewentualnie biskup, stany społeczne), zgromadzenia stanowe (formy i rodzaje, miejsce i czas zwoływania, skład, zwoływanie, procedura) oraz urzędy stanowe². Stosunkowo niewiele miejsca zajmują w nich omówienia konkretnych uchwał przedstawicielstw stanowych, chyba że dotyczą one ich funkcjonowania lub składu. Zwolennikami tego ujęcia są przede wszystkim badacze wywodzący się spośród historyków państwa i prawa³.

Z kolei studia nad różnorodnymi aspektami życia publicznego ziemi czy księstwa siłą rzeczy ograniczają rozpiętość czasową do dwóch-trzech pokoleń. Postawę tę prezentują głównie historycy zajmujący się dziejami politycznymi. Ponieważ przy tak krótkim okresie nie sposób nie wnikać w analizę konkretnej sytuacji politycznej, znaczną część tekstu zajmują omówienia uchwał sejmikowych⁴.

Recenzowana praca należy do drugiej grupy monografii, choć autorce przyświecał cel przedstawienia „struktury, organizacji i zasad funkcjonowania sejmiku warmińskiego od początku XVI do połowy XVII wieku, z uwzględnieniem procesów powstawania i kształtowania się reprezentacji stanowej biskupstwa” (s. 5). Słusznie stwierdziła (s. 7) niewielką przydatność licznych monografii sejmikowych dawnej Rzeczypospolitej w odniesieniu do zagadnień warmińskich. Szkoda jednak, że zafascynowana literaturą

1 K. Orzechowski, *Ogólnośląskie zgromadzenia stanowe*, Warszawa—Wrocław 1979, s. 37.

2 M. Ptak, *Zgromadzenia i urzędy stanowe księstwa nyskiego oraz innych posiadłości biskupstwa wrocławskiego*, Acta Universitatis Wratislaviensis, Prawo CLXI, Wrocław 1988, ss. 9–43; tenże *Zgromadzenia i urzędy stanowe księstwa głogowskiego od początku XIV w. do 1742 r.*, Acta Universitatis Wratislaviensis, Prawo CCX, Wrocław 1991.

3 Por. J. Płaza, *Sejmik i zjazdy ziemskie województw poznańskiego i kaliskiego. Ustrój i funkcjonowanie 1572–1632*, Kraków 1984; tenże, *Sejmik i zjazdy ziemskie województwa sieradzkiego 1572–1632. Ustrój i funkcjonowanie*, cz. 1, Kraków 1987.

4 Znamienny tytuł nosi interesująca synteza obu modeli pióra S. Achremczyka, *Życie polityczne Prus Królewskich i Warmii w latach 1660–1703*, Olsztyn 1991.